

A közgyűlés levette napirendről a házbérfillér-adót.

— Vita a katonai felmentések miatt. —

(S. t.) A városatyák érdeklődése mellett folyt le szerdán délután az áprilisi közgyűlés. Ezuttal a közgyűlés tárgysorozatának főbb pontjait a háború által aktuálissá vált ügyek képezték. Szóba került az is, hogy többeket felmentettek a katonai szolgálat alól, amit egyik bizottsági tag kifogásolt. A főispán felvilágosító szavai után azonban kiderült, hogy ebben a kérdésben is a nemzet emi- nens érdekei dominálnak, amit a közgyűlés jóleső helyesléssel vett tudomásul.

Nagy vita folyt le a házbérfillér adóról szóló szabályrendelet-tervezet miatt is. A közgyűlés arra az álláspontra helyezkedett, hogy most nincsen itt az ideje új adók behozatalának és a tanács indítványát levették a napirendről. Hat hónapig tehát most nem kell tartani a házbérfillértől, amely sok koronákra felmegy.

A közgyűlésről az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

Elnök: Dr. *Cicatricis* Lajos főispán. Jegyzők: *Taschler* Endre főjegyző és *Rack* Lipót osztályjegyző.

Dr. *Cicatricis* Lajos főispán délután négy órakor megnyitotta a közgyűlést. A tárgysorozat értelmében először *Pillich* Kálmán törvényhatósági bizottsági tag indítványát tárgyalták. Az indítvány a tisztviselők fizetésrendezésének és nyugdíjszabályzatának jóváhagyását kéri megsürgetni. Három szabályzatot alkotott a törvényhatósági bizottság már évekket ezelőtt, még pedig a tisztviselők szabadságolására, új fizetési rendjére és a nyugdíjra vonatkozó szabályrendeleteket. Az indítványozó szerint ezek a szabályzatok még jóváhagyva nincsenek.

A tanács javaslatára a közgyűlés úgy határozott, hogy saját hatáskörében fogja megsürgetni a szabályrendeleteket, nem pedig küldöttség útján, mint azt az indítványozó kívánta.

Dr. *Dobay* Gyula még azt a pótindítványt tette, hogy a tisztviselők szabadságolását intézményesen biztosítsa a közgyűlés. A közgyűlés utasította a tanácsot, hogy erre vonatkozólag majd tegyen javaslatot.

Dr. *Tóth* Mihály katonaiügyi tanácsos indítványát, amely a rézgálic beszerzésére vonatkozik, *Bokor* Pál helyettes polgármester ismertette. Az indítványozó azt kívánta, írjon fel a város a miniszterhez, hogy államilag szerezzen be rézgálicot; még pedig államköltéségen, amit a város majd visszafizet. A közgyűlés az indítványnak csak az első részét fogadta el.

Ezután *Taschler* Endre főjegyző ismertette Kolozsvár városának a hadseregszállítókra vonatkozó, megbélyegző átíratát, azzal a javaslattal, hogy a közgyűlés járuljon hozzá, hogy Szeged hasonló szellemben írjon fel a kormányhoz.

Dr. *Wégmán* Ferenc, Kolozsvár átíratával kapcsolatban kiegészítő indítványt tesz. Hozzon a közgyűlés határozatot, amelyben *megbélyegzi azokat, akik nélkülözhetetlenség címén futkosnak fűhöz-fához, hogy a katonai kötelezettség alól kimeneküljenek.* Szerinte itthon nincsenek nélkülözhetetlen emberek, mert mindenkinél a Kárpátokban van a helye. Azok az emberek tehát, akik magukat előtérbe tolják, mint nélkülözhetetlenek, azok gyávák és nem érdemlik meg a hatóság támogatását, hanem a közvélemény rosszalását. Nagykanizsa polgármesterét, amikor besorozták, azt mondta, ő nem akar nélkülözhetetlen lenni. Szegeden azonban nagyon sok fiatal ur szaladgál, mint nélkülözhetetlen. Erről nem a korzón kell beszélni, hanem itt van

a helye a törvényhatóságban, kritikát mondani felettük. A felszólaló már olyan esetről is hallott, hogy egy dalárda tenoristáját kérte, mint nélkülözhetlent felmenteni, egy asztaltársaságnak pedig a jegyzőjét fel is mentették. Kéri indítványát elfogadni.

Dr. *Cicatricis* Lajos főispán: Engedje meg a közgyűlés, hogy erre a felszólalásra, mint főispán reflektáljak. Részint ezt azért teszem, hogy a hatóság eljárását és működését megoltalmazzam, másrészt pedig, hogy a való tényállást az egész nagyközönségnek tudomására hozzam. Én el mondhatom, akinek a kezén ezek az ügyek jó részben keresztülmentek, hogy *felmentések csak közérdekből vagy jogos magánérdekből történnek.* Ily esetek különösen előfordulnak a földműves-családok között, ahol a föld megművelésére nincsen munkás kéz, továbbá a közegészségügy szolgálatában állóknál, a gyógyszerészeknél. Természetesen köztisztviselők is vannak felmentve, de csak a legszükségesebb esetben.

— Szeged városába körülbelül 20.000 ember van hadbavonulva. Ezzel szemben nem hiszem, hogy *az összes felmentettek száma a negyvenet meghaladja*, a hatóság útján elért felmentéseknél. Én merem állítani, hogy ezen a téren míg egyrészt lehetetlenség azt az álláspontot elfoglalni, hogy mindenkinek a harcúterem van a helye, mert idehaza is kell maradni és vannak hivatások, amelyeknek betöltése épen olyan fontos, mint a harcúterem való küzdelem, másrészt a fent mondott adatok biztosítják, hogy a megítélés helytelen. Vannak ugyan még felmentések, amelyeket a kamara intéz, továbbá a hadseregszállítóké, amely fölött meg a katonai hatóság dönt, de ezek más lapra tartoznak.

— Kérdem tehát, érdemes-e egy olyan határozatot hozni, mintha ennek a városnak a polgársága vonakodnék a legszentebb hazafias kötelességét teljesíteni és ennek a városnak a hatósága illetéktelenül előmozdítja ezt a hazafiatlan törekvést és majdnem a katonaszabadság binébe esnék. Kérem az indítványozó bizottsági tag urat, hogy méltóztatás meggyőződni arról, hogy visszaélések itten nem történtek, — hisz nem titkoljuk a dolgot, bele lehet az aktákba tekinteni. Egyes esetekben felháborító és nevetséges törekvések mutatkoztak, de ezek célhoz nem vezettek. Nyugodtan állítom, hogy Szegeden a város hazafias közönsége és a hatóság is hivatása magaslatán áll. (Helyeslés.)

Dr. *Szell* Gyula felszólalása után dr. *Wégmán* Ferenc fentartja indítványát, amit a közgyűlés nagy többsége *nem fogad el*; hanem a tanács javaslatához járul, amely csak Kolozsvár város átíratát tette magáévá.

Dr. *Szalay* József főkapitány a bérkocsisok beadványát ismertette. A közgyűlés hozzájárult *a viteldijaknak 30%-kal való felemeléséhez.* Az átvonulási szállás díjakra 50.000 korona póthitel szavazott meg.

Balogh Károly pénzügyi tanácsos ezután előterjesztette a házbérfillérre vonatkozó új szabályrendeletet, amelyet már részletesen ismertetett a *Délmagyarország* és amelyet elfogadásra ajánlott a tanács.

Dr. *Kószó* István azt indítványozta, hogy az ügyet vegyék le mostan a napirendről, mert nem időszerű jelenleg újabb adóval megterhelni a polgárságot. A háziurak így is a bruttó jövedelmük 28%-át fizetik el adóra.

Dr. *Kovács* József szintén az új szabályrendelet-tervezet ellen szólal fel. Azt fejtegeti, hogy időszerűtlen és indokolatlan a javaslat.

Balogh Károly azt bizonyítja, hogy a háziurak nem fizetnek 28—31% adót, hanem legfeljebb csak 24 százalékot. Majd így szól:

— Nem láttam még háziurat, aki nem háritja a lakókra az adóját.

Lövész Antal: Szegeden nagyon lehet háritani.

Balogh: No azért a szegény háziuraknak nem olyan nagyon siralmas a helyzetük.

Lövész: Kérdezze meg csak a Koczor szenátor urat. (Koczor lemondólag bólogat a fejével.)

Dr. *Rósa* Izsó: Abban látja a lényegét a közgyűlés szabályrendelet-ellenes hangulatának, hogy a háziuraknak kell fizetni az új adót. Ezért indítványozza, hogy a javaslatot adják vissza a tanácsnak azzal, hogy dolgozza át a tervezetet még egyszer és pedig a lakóknak kelljen fizetni a házbérfilléreket.

A közgyűlés ezután *Kószó* István indítványát fogadta el, vagyis levette az ügyet a napirendről.

Néhány kisebb fontosságú dolog elintézése után, az elnök háromnegyed hatkor az áprilisi közgyűlést berekesztette.

A rokkantak ellátása.

Rauchberg Henrik dr., prágai egyetemi tanár e tárgyról a következőket írja:

A világtörténelemben nincs egy háború sem, amely annyi emberáldozatot követelt volna, mint a mostani, következésképpen annyi rokkant, özvegy és árva sem maradt egy háború után sem.

Tehát máris aktuális azok ellátásának a kérdése. Hogy a megítélés számára mértékünk legyen, összehasonlítjuk a német birodalom erre vonatkozó törvényeinek a határozmányait a mieinkkel. Száraz számok és törvénycikkek ezek, de ezek jövő sorsa függ tőlük.

A mi törvényünk 1875-ből való, a németekét 1906-ban újították meg, tehát harminc évvel későbből való s így jobban felel meg a mai viszonyoknak. Alapelveikben azonban megegyeznek egymással. A *tisztek* nyugdíja arányban áll a ranggal és szolgálati idővel és azoktól, akik szolgálatuk közben váltak szolgálatképtelenné, nem követelik meg a tíz évi szolgálati időt. A *rokkantság fogalma azonban a németeknél és nálunk különböző.* Németországban a tiszt akkor véte- tük rokkantnak, ha a *tényleges katonai szolgálatra huzamosan alkalmatlan, nálunk, ha az eddigi szolgálati állásához méltó mindennemű más kenyérkeresetre alkalmatlan.* Aki tehát rangjához illő polgári foglalkozás üzésére képes, az nem rokkant. A szolgálati időre való tekintet nélkül nálunk a létminimum 800 korona, a német tiszt a hadnagyi rangban 1200, a főhadnagy 1800, százados 2400 márka nyugdíjsegélyt kaphat. Az osztrák-magyar tisztnek a *sebesült-pótléka* tekintet nélkül a rangra és szolgálati időre 400 korona, egy lábnek, vagy kéznek elvesztésénél 800, két tagnak az elvesztésénél vagy megvakulás esetében 1800 korona évenként. A németeknél ezek az összegek 900 márkától 1800 márkáig terjednek. A legnagyobb különbség azonban az, hogy az a tiszt, aki a háborúban való sebesülése folytán nyugdíjké- pessé lett, *hadipótlékot* kap, a mi tisztjeink azonban nem. Ez a hadipótlék egy I. o. századosi rangig 1200, azon túl 720 márka éven- kint.

Még nagyobb a különbség a *legénység* ellátásában. Nálunk csak azokat tekintik rokkantnak, akik 10 évi szolgálati idejük előtt szolgálatuk közben mindennemű katonai és polgári szolgálatra mindenkorra képtele-